

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

2811

Vragen van het lid **Ephraïm** (Groep Van Haga) aan de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap over *de puntennorm voor het bindend studieadvies* (ingezonden 12 mei 2023).

Antwoord van Minister **Dijkgraaf** (Onderwijs, Cultuur en Wetenschap) (ontvangen 5 juni 2023).

Vraag 1

Hebt u kennisgenomen van het bericht «Minister Dijkgraaf: bindend studieadvies naar maximaal 30 studiepunten»¹?

Antwoord 1

Ja.

Vraag 2 en 3

Heeft u nagedacht hoe de overige 30 punten van het eerste jaar behaald moeten worden als de studenten nieuwe vakken hebben die ook behaald moeten worden en vaak beperkte herkansingsmogelijkheden hebben? Zo ja, wat is daarover uw oordeel?

Antwoord 2 en 3

In mijn Kamerbrief van 9 mei jl.² heb ik een voorstel tot aanpassing van het bindend studieadvies (bsa) aangekondigd. De wijziging houdt in dat instellingen alleen studenten met een bsa mogen verwijderen van de opleiding wanneer zij minder dan 30 studiepunten in het eerste jaar hebben behaald of minder dan 60 studiepunten na het tweede jaar. Dit betreft slechts een aanpassing van de situatie waarin een student verwijderd mag worden en geen aanpassing van het curriculum of de zwaarte van de opleiding. Daarnaast geef ik in de brief aan dat ik met studenten en instellingen in gesprek ben over het verbeteren van het flankerend beleid en de begeleiding voor studenten, zodat studieachterstanden en het inhalen van vakken zoveel mogelijk voorkomen wordt.

De herkansingsmogelijkheden van studenten worden geregeld in de Onderwijs- en examenregeling (OER) van de desbetreffende opleiding. Ten

¹ NOS, d.d. 9 mei 2023: Minister Dijkgraaf: bindend studieadvies naar maximaal 30 studiepunten (nos.nl).

² Kamerstuk 31 288, nr. 1039.

aanzien van dit onderdeel van de OER heeft de medezeggenschapsraad instemmingsrecht. Het is daarom ook aan hen om mee te denken over welke herkansingsregelingen het beste passen binnen de opleiding. Veel instellingen hanteren nu in het eerste jaar een bsa tussen de 36 en 60 studiepunten. Ze hebben daarom al ervaring met het inrichten van het curriculum en herkansingen op een manier die aansluit op het bsa. Ik heb er vertrouwen in dat dat bij het maximeren van de bsa-norm op 30 studiepunten ook het geval zal zijn.

Vraag 4

Wat is uw kijk op de uiteindelijke toename van stress die studenten zullen ervaren als zij basiskennis missen in hun tweede jaar, omdat zij deze basiskennis niet voldoende hebben bestudeerd in hun eerste jaar?

Antwoord 4

Met de voorgenomen wetswijziging verander ik een paar zaken rondom het bsa. Zo maximeer ik de norm voor het bsa in het eerste jaar op 30 studiepunten, vraag ik instellingen en studenten die het bsa niet dreigen te halen om met elkaar in gesprek te gaan en ga ik met instellingen en studenten in gesprek over hoe het flankerende beleid en de begeleiding van studenten versterkt kan worden. Al deze maatregelen hebben het doel om samen te zorgen dat de prestatiedruk wordt verlaagd en dat studenten meer ondersteuning krijgen bij het vinden en volgen van de studie die het beste bij hen past. Wanneer een student een deel van de punten uit het eerste jaar niet haalt, is het van belang dat student en opleiding samen kijken naar wat er nodig is om de studie succesvol te (ver)volgen, bijvoorbeeld extra ondersteuning of bijles, of dat een andere studie passender is. Door prestatiedruk te verlagen en studenten beter te begeleiden kan de stress onder studenten juist afnemen in plaats van toenemen.

Vraag 5

Denkt u niet dat scholen zelf het beste weten aan welke norm hun studenten moeten voldoen om het meeste uit hun studie te kunnen halen, aangezien zij zelf het curriculum ontwerpen?

Antwoord 5

De werking van het bsa staat niet op zichzelf en is sterk afhankelijk van het flankerend beleid, zoals de opbouw van het curriculum, de begeleiding, het studieadvies en de studiekeuzecheck, het aantal herkansingen en hoe de verwijzende functie wordt ingevuld. Het verschilt sterk hoe dit bij opleidingen geregeld is. Ik vind het daarom van belang dat opleidingen ruimte hebben om het bsa in te richten op een manier die past binnen hun specifieke context. Die mogelijkheid hebben opleidingen nu, en die wil ik ze ook binnen de voorgenomen wijzigingen blijven geven. Wel maximeer ik de norm, tot maximaal 30 studiepunten in het eerste jaar om een betere balans te creëren tussen studievoortgang en studentenwelzijn.

Zoals in mijn brief aangegeven hoor ik in gesprekken met studenten vaak dat zij een hoge prestatiedruk ervaren. Ook verschillende onderzoeken en rapporten wijzen op deze hoge prestatiedruk, zoals de meest recente «Staat van het Onderwijs» van de Inspectie voor het Onderwijs.³ Ik ben van mening dat instellingen met het bsa vaak de lat te hoog leggen voor studenten in het eerste jaar waardoor zij deze (te) hoge prestatiedruk ervaren. Zeker in het eerste jaar komt er namelijk ook veel op een student af, zoals het vinden van een kamer, het leren studeren en het opbouwen van een nieuw sociaal netwerk. Door de bsa-norm te maximeren geven we instellingen de vrijheid zelf een bsa-norm in te stellen, maar zorgen we er tegelijkertijd voor dat deze norm niet buitensporig is en de prestatiedruk te hoog legt.

Vraag 6

Als studenten maar de helft van hun studiepunten hoeven te halen, stimuleert dat niet alleen maar het idee van een zesjescultuur in Nederland?

³ Kamerstuk 36 200 VIII, nr. 221.

Antwoord 6

Studenten moeten in hun bachelor 180 (wo) of 240 (hbo) studiepunten halen om de studie te voltooien, waarbij elk jaar uit 60 studiepunten bestaat. Dat blijft hetzelfde onder mijn voorgenen wijziging. Wat ik verander is dat studenten niet mogen worden weggestuurd in het eerste jaar als zij de helft van de punten hebben gehaald. Mijn voorstel geeft studenten de kans om deze punten in het tweede jaar alsnog te halen. Met deze wijziging creëer ik een betere balans tussen studievoortgang en studentenwelzijn.

Vraag 7

Aangezien de Nederlandse arbeidsmarkt een tekort aan praktisch opgeleide werknemers⁴ heeft, is het niet meer van belang om mbo-opleidingen te stimuleren, in plaats van de lat voor hbo/wo-opleiding lager te leggen?

Antwoord 7

Er is op dit moment veel vraag naar afgestudeerde mbo-studenten. Het mbo-talent is dan ook hard nodig. Met de werkagenda mbo, die ik samen met partners in en rond het mbo heb gesloten, werken we aan een verdere versterking van het mbo.⁵ Bijvoorbeeld door te stimuleren dat meer studenten een weloverwogen keuze maken voor een opleiding richting een kansrijk beroep. Daarbij vind ik het van groot belang dat elke student een opleiding kan volgen die bij zijn unieke talenten, ambities en vaardigheden past. Dit kan een opleiding in het mbo, hbo of aan de universiteit zijn. Ik verwacht niet dat het aanpassen van het bsa voor hbo- en wo-opleidingen invloed heeft op de instroom in het mbo. Zoals aangegeven ziet mijn voorstel alleen op een aanpassing van de situatie waarin een student verwijderd kan worden van de opleiding en niet op aanpassing van de inhoud, het curriculum en de zwaarte van opleidingen. Ook na aanpassing van het bsa blijft staan dat aanstaande studenten vanuit hun interesses kunnen kiezen uit een waaier aan opleidingen.

Vraag 8

Bent u van mening dat omgaan met stress hoort bij het volwassen worden van studenten?

Antwoord 8

Enige mate van stress is onderdeel van het leven en niet per definitie iets slechts. Te veel of te lang aanhoudende stress kan er echter wel toe leiden dat studenten belemmerd worden om te leren of zich te ontwikkelen. Van veel studenten hoor ik dat de stress die zij ervaren te hoog is. Daar wil ik wat aan veranderen door onder andere het bsa aan te passen. Daarnaast werk ik aan een bredere aanpak studentenwelzijn, waarover ik uw kamer voor de zomer zal informeren. In deze aanpak wordt ook aandacht besteed aan het vergroten van de zelfregie van studenten en hen toerusten met vaardigheden voor een goede mentale gezondheid zoals veerkracht, herkennen van risico-signalen en persoonlijk leiderschap. Daarnaast heb ik eerder opdracht gegeven voor een onderzoek naar de oorzaken van stress en prestatiedruk. Dit onderzoek verschijnt voor de zomer, waarbij ik ook in zal gaan op de resultaten.

Vraag 9

Zo ja, kunnen scholen dan niet beter helpen bij het omgaan met stress in plaats van de stress weg te nemen?

Antwoord 9

Zie hiervoor mijn antwoord op vraag 8.

Vraag 10

Op dit moment is de onderwijsinstelling zelf verantwoordelijk voor het kiezen van de norm voor het bindend studieadvies, behoort dit niet tot één van de factoren bij de vrije keuze voor het kiezen van een school?

⁴ Werf & Recruitment & Arbeidscommunicatie, d.d. 18 oktober 2021: Juist aan mbo'er blijkt nu het grootste tekort op de arbeidsmarkt – Werf& (werf-en.nl).

⁵ Kamerstuk 31 524, nr. 549 (bijlage).

Antwoord 10

De monitor beleidsmaatregelen laat zien dat de hoogte van de bsa-norm voor veel studenten meespeelt bij het kiezen van een opleiding binnen het hoger onderwijs.⁶ Met de voorgenomen wetswijziging verwacht ik dat er nog steeds een variëteit zal zijn tussen opleidingen en de bsa-norm die zij hanteren. De bsa-norm wordt immers gemaximeerd op 30 studiepunten in het eerste jaar, maar het staat opleidingen vrij om een norm daaronder te kiezen of zonder bsa/afwijzing te werken. In mijn beantwoording op eerdere vragen (onder andere vraag 2, vraag 4 en vraag 5) ben ik ingegaan op mijn motivatie om het bsa aan te passen.

Vraag 11

Hoe stelt u het voor als essentiële kennis in het eerste jaar maar voor de helft overgebracht hoeft te worden?

Antwoord 11

De eisen waaraan studenten moeten voldoen om hun studie te halen blijven met de voorgenomen wetswijziging ongewijzigd. Om hun studie te voltooien en hun diploma te behalen is het dus nog steeds zaak dat zij daarvoor alle essentiële onderdelen voldoende afsluiten. Met mijn voorgenomen wetswijziging maak ik het mogelijk dat studenten die in het eerste jaar maximaal 30 studiepunten niet hebben gehaald, door kunnen met hun studie om de benodigde punten dan alsnog te halen.

Vraag 12

Denkt u dat een vaste norm voor alle studies genoeg rekening houdt met alle studierichtingen?

Antwoord 12

Binnen mijn voorgenomen wijziging wordt er niet met een vaste norm voor alle studies gewerkt. Het staat opleidingen nog steeds vrij om een norm te hanteren die past binnen die specifieke context. Wel maximeer ik deze norm op 30 studiepunten in het eerste jaar.

⁶ Kamerstuk 31 288, nr. 972.